

Sygn. akt: I Ns 356/15

POSTANOWIENIE

Dnia 12 stycznia 2016 r.

Sąd Rejonowy w Jarocinie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSR Paweł Warczyński

Protokolant: st. sekr. sądowy Izabela Wlazik

po rozpoznaniu w dniu 07 stycznia 2016 r. w Jarocinie na rozprawie

sprawy z wniosku K. M. (1)

o dział spadku po K. M. (2) oraz zniesienie współwłasności

postanawia:

1) dokonać działu spadku po K. M. (2) zmarłej dnia 29-07-1988 r. oraz zniesienia współwłasności nieruchomości w ten sposób, że prawo własności położonej w J. przy ulicy (...) nieruchomości o powierzchni 0,04,84 ha, dla której V Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Jarocinie prowadzi księgę wieczystą (...) przyznać na rzecz K. M. (1)

2) tytułem spłaty zasądzić od K. M. (1) na rzecz:

a) S. Ł.,

b) I. N.,

kwoty po 12.500 zł (dwanaście tysięcy pięćset złotych 00/100),

c) G. K.,

d) J. C.,

e) K. K. (1),

f) O. L.,

g) E. K.,

h) K. L.

kwoty po 4.166,60 zł (cztery tysiące sto sześćdziesiąt sześć złotych 60/100) płatne w terminie 1 miesiąca od dnia uprawomocnienia się orzeczenia,

z ustawowymi odsetkami w razie zwłoki w płatności,

3) kosztami postępowania obciążyć zainteresowanych w zakresie przez nich poniesionym, a ponadto zasądzić na rzecz Skarbu Państwa (Sąd Rejonowy w Jarocinie) kwoty:

a) od wnioskodawcy K. M. (1) 502 zł,

b) od uczestniczek postępowania S. Ł. i I. N. po 208,50 zł,

c) od uczestników postępowania G. K., J. C., K. K. (1), O. L., E. K., K. L. po 69,50 zł.

SSR Paweł Warczyński

I Ns 356/15

UZASADNIENIE

K. M. (1) wniósł o dział spadku po K. M. (2) oraz dział spadku po S. M. oraz zniesienie współwłasności. Podał, iż całość spadków wyczerpują udziały spadkodawców w zabudowanej budynkiem mieszkalnym nieruchomości położonej w J.. Wniósł o przyznanie mu nieruchomości na własność, z zasądzeniem na rzecz uczestników postępowania spłat.

Z uczestników postępowania stanowiska zajęła wyłącznie J. C., działająca w imieniu własnym oraz jako pełnomocnik G. K. i K. K. (1). Jej stanowisko sprowadzało się do kwestionowania wartości nieruchomości i podniesienia, iż w skład spadku po K. M. (2) wchodziły również dwa F. (...) oraz środki pieniężne w bankach.

Uczestnicy postępowania K. K. (1) i K. L., którzy stawili się na rozprawie wyznaczonej celem przesłuchania zainteresowanych, zgodzili się ze stanowiskiem uczestniczki postępowania, domagając się uiszczenia przez wnioskodawcę spłat w terminie miesięcznym.

Sąd ustalił, co następuje:

Dla zabudowanej budynkiem mieszkalnym nieruchomości o powierzchni 0,04,84 ha położonej w J. przy ulicy (...), V Wydział Ksiąg Wieczystych Sądu Rejonowego w Jarocinie prowadzi księgę wieczystą (...). Nieruchomość ta stanowiła własność S. M. i jego żony W. M..

(Dowód: odpis z księgi wieczystej k. 8, wypis z rejestru gruntów k. 8)

K. M. (2) vel W. M. (z akt sprawy o stwierdzenie nabycia spadku oraz z treści księgi wieczystej wynika, że w akcie zgonu spadkodawczyni mógł wystąpić błąd) zmarła 29.07.1988 r., a spadek po niej nabyli mąż S. M. w 1/2 części oraz rodzeństwo S. Ł., I. N., M. K. i F. L. każde z nich w 1/8 części.

(Dowód: okoliczności bezsporne, postanowienie w aktach tutejszego Sądu I Ns 9/10)

S. M. zmarł 02.04.2009 r., a jego spadkobiercą testamentowym jest wnioskodawca K. M. (1).

(Dowód: okoliczności bezsporne, postanowienie w aktach tutejszego Sądu I Ns 8/10)

M. L. K. zmarła 28.09.2009 r., a spadek po niej nabyły dzieci G. K., J. C. i K. K. (1) po 1/3 części.

(Dowód: okoliczności bezsporne, postanowienie w aktach tutejszego Sądu I Ns 513/12)

F. K. zmarł 21.02.2007 r., a spadek po nim nabyła żona U. L. oraz dzieci O. L., K. L. i E. K. po 1/4 części.

(Dowód: okoliczności bezsporne, postanowienie SR w Krotoszynie k. 235)

U. L. zmarła 09.02.2015 r., a spadek po nim nabyli syn O. L., K. L. i E. K. po 1/3 części.

(Dowód: okoliczności bezsporne, postanowienie SR w Krotoszynie k. 149)

W skład spadków po zmarłym S. M. i K. M. (2) wchodzi wyłącznie ich udziały w prawie własności opisanej wyżej nieruchomości. Nieruchomość ta jest zabudowana budynkiem mieszkalnym i drewnianą szopą do rozbiórki. Posiada

przyłącza energetyczne, gazu ziemnego, wodne i kanalizacyjne. Budynek ma 106 m² powierzchni użytkowej i jest w stanie technicznym dobrym. Wartość przedmiotowej nieruchomości wynosi 200.000 zł.

(Dowód: zeznania zainteresowanych k. 242 - 243, pisma banków k. 70, 71, 72, 73, pismo ze Starostwa Powiatowego w J. k. 77, opinia biegłego A. K. k. 161 – 178, zeznania biegłego k. 241 - 242).

Powyższy stan faktyczny w znacznej mierze był bezsporny. Przedmiotem sporu była wartość nieruchomości oraz skład spadku. W zakresie wartości nieruchomości Sąd podzielił konkluzje sporządzonej w sprawie opinii biegłego. Opinia ta nie została skutecznie podważona, a na wszystkie wątpliwości uczestników postępowania szczegółowych wyjaśnień udzielił biegły na rozprawie w dniu 08.01.2016 oraz w złożonym w tym dniu piśmie. Zarzuty uczestników były zresztą oparte wyłącznie na subiektywnym przekonaniu o znacznej wartości nieruchomości i sprowadzały się do dowolnej polemiki z ustaleniami biegłego. Uczestnicy postępowania na te okoliczności nie zgłosili żadnych innych wniosków dowodowych.

W zakresie dotyczącym składu spadku Sąd nie dał wiary twierdzeniom części uczestników postępowania, sprowadzających się do lansowania tezy, iż w skład spadku wchodzi również inne prawa. Twierdzenia te opierały się na domniemaniach faktycznych wysnutych z ogólnie znanej zamożności spadkodawczyni, trzech dokumentów bankowych - notach memoriałowych z 05.08.1998 r. oraz protokołu szkody w samochodzie S. M.. Na podstawie dokumentów bankowych nie sposób ustalić czy i w jakiej wielkości prawo wchodziło w skład spadku po zmarłej. Fakt przelewu środków z rachunku bankowego spadkodawczyni mógł mieć różne podstawy i na jego podstawie nie sposób orzec czy w skład spadku po K. M. (2) wchodzi roszczenie wobec banku i czy nie jest ono przedawnione. Zwrócić także należy uwagę, iż nawet w przypadku ustalenia, iż w skład spadku wchodzi roszczenie wobec banków o wypłatę środków, rozstrzygnięcie Sądu (przy braku zgody pomiędzy zainteresowanymi) sprowadza się do przyznania tego roszczenia na rzecz poszczególnych spadkobierców, bez rozliczania tej wartości. W zakresie prawa własności samochodów osobowych trudno na podstawie protokołu likwidacji szkody w samochodzie męża spadkodawczyni wysnuć tezę o przynależności udziału w prawie własności jednego samochodu do spadku po zmarłej. Podobnie jest z drugim samochodem, co do którego zresztą brak jakichkolwiek dowodów. Uczestnicy postępowania sami nie posiadali wiedzy na ten temat i nie zgłosili w tym zakresie żadnych wniosków dowodowych.

Sąd zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 1035 kc, jeżeli spadek przypada kilku spadkobiercom do działu spadku stosuje się odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych. Dział spadku może nastąpić w drodze umowy bądź na mocy orzeczenia sądu wydanego na żądanie któregośkolwiek spadkobiercy, przy czym powinien obejmować on całość spadku (art. 1037 – 1038 kc). Z treści art. 211 kc i następnych w zw. z art. 1035 kc wynika, iż kodeks cywilny preferuje dział spadku dokonany poprzez podział fizyczny, stawiając ten sposób na pierwszym miejscu, a na kolejnych umieszczając przyznanie rzeczy jednemu ze spadkobierców, a w ostateczności zarządzenie sprzedaży rzeczy w trybie przepisów kodeksu postępowania cywilnego. W przypadku przyznania rzeczy jednemu ze spadkobierców na rzecz pozostałych zasadza się stosowne spłaty (art. 212 § 2 kc).

Sądowe postępowanie w sprawie działu spadku toczy się na podstawie przepisów art. 680 i n. kpc oraz, z mocy odesłania z art. 688 kpc, na podstawie przepisów dotyczących zniesienia współwłasności. Postanowienie działowe sąd wydaje w oparciu o zgodny wniosek uczestników postępowania, względnie, gdy brak takiego wniosku, w oparciu o przepisy dotyczące zniesienia współwłasności. Każdy ze współwłaścicieli może żądać zniesienia współwłasności (art.211 kc). Zniesienie współwłasności może nastąpić przez podział rzeczy, przyznanie jej na wyłączną własność jednemu ze współwłaścicieli lub przez jej sprzedaż i podział uzyskanej z tego tytułu kwoty (art. 212 kc).

Zgodnie z art. 684 kpc skład i wartość spadku ustala sąd. Oznacza to, iż w tym zakresie Sąd nie jest związany inicjatywą stron i może podejmować także działania z urzędu. Możliwości sądu są jednak ograniczone i w przypadku bierności zainteresowanych niewielkie. W sprawie niniejszej, wobec stwierdzenia zainteresowanych, iż ewentualny majątek spadkowy to znajdujące się na kontach bankowych środki pieniężne oraz bliżej nie określone samochody osobowe,

możliwości te były zerowe, z uwagi na okres przechowywania dokumentów bankowych i informacji w starostwach. Zarządzone dochodzenia nie przyniosły (bo nie mogły) żadnych efektów. Konieczną przesłanką przyjęcia, iż w skład spadku wchodzi określone prawo jest jego zindywidualizowanie. Tymczasem w odniesieniu do samochodów mamy do czynienia wyłącznie z marką samochodów, a w stosunku do „środków pieniężnych” na koncie – nazwę banku. Skoro Sąd nie mógł z uwagi na upływ czasu dokonać w tym zakresie żadnych ustaleń, to na uczestnikach postępowania ciążył dowód wykazania wszystkich okoliczności pozwalających na przyjęcie szerszego składu spadku niż wskazywany przez wnioskodawcę. Rzeczą uczestników postępowania było też zabezpieczyć swoje roszczenia w momencie śmierci ich poprzedniczki. Tymczasem nie podjęli oni jakichkolwiek czynności, a od śmierci spadkodawczyni minęło niemal 30 lat. Spadek po K. M. (2) znajdował się w posiadaniu jej męża S. aż do jego śmierci w 2009 r., a więc ponad dwadzieścia lat. Spadkobiercy nie podjęli nawet rozmowy z nim w celu zabezpieczenia swoich roszczeń. Formułują je dopiero w chwili obecnej i to w stosunku do spadkobiercy S. M.. Co więcej jakkolwiek inicjatywę w sprawach spadkowych podejmował wyłącznie wnioskodawca. Uczestnicy postępowania nie wskazali nawet w jaki sposób miało by nastąpić rozstrzygnięcie co do środków pieniężnych, czy roszczenie to jest nadal aktualne, czy też ktoś je zagarnął. Podobnie rzecz się ma z samochodami osobowymi.

W zakresie sposobu działu spadku i zniesienia współwłasności nieruchomości przedmiotem rozważań Sądu była wyłącznie, akceptowana przez uczestników postępowania, oferta wnioskodawcy przejęcia całej nieruchomości ze spłatą na rzecz uczestników postępowania. Biorąc to pod uwagę Sąd w punkcie 1. sentencji postanowienia przyznał prawo własności nieruchomości na rzecz wnioskodawcy.

Wysokość zasądzonych spłat od K. M. (1) na rzecz uczestników postępowania, wynika z matematycznego wyliczenia. Wartość spadku wynosi 200 000 zł, a wysokość spłat, zgodnie z udziałami w spadku, wynosi dla S. Ł. i I. N. po 12 500 zł oraz po 4166 zł dla pozostałych zainteresowanych. Termin uiszczenia spłat Sąd określił na 1 miesiąc od dnia uprawomocnienia się orzeczenia, zgodnie z żądaniem uczestników postępowania. Wnioskodawca nie uzasadnił należycie swego żądania odroczenia płatności spłat na okres 6 miesięcy od dnia uprawomocnienia się postanowienia. O powyższym Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji postanowienia.

Rozdział kosztów postępowania nastąpił w punkcie 3 postanowienia w oparciu o przepis art. 520 § 1 kpc i udziały zainteresowanych w prawie własności przedmiotowej nieruchomości, gdyż interes w rozstrzygnięciu sprawy był dla zainteresowanych jednakowy. Udział wnioskodawcy w kosztach wyniósł $\frac{3}{4}$, uczestniczek postępowania S. Ł. i I. N. po $\frac{1}{16}$, a pozostałych uczestników postępowania po $\frac{1}{64}$. Suma kosztów postępowania (w tym opłacone tymczasowo przez Skarb Państwa koszty opinii biegłego w łącznej wysokości 2336,02 zł) wyniosła (...),02. Uwzględniając, iż wnioskodawca uścił opłatę sądową od wniosku (2000 zł), Sąd zasądził rzecz Skarbu Państwa: od wnioskodawcy kwotę 502 zł, od S. Ł. i I. N. kwoty po 208,50 zł a od pozostałych uczestników postępowania po 69,50 zł.

SSR Paweł Warczyński